

Ishaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVE TA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 E. Lawrence av.
Office of publication: 2657 E. Lawrence av.
Telephone: Lawrence 4635.

LETO—YEAR XI. Cena lista je \$3.00 Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., četrtek, 26. decembra (Dec. 26) 1918. Subscription \$3.00 Yearly STEV.—NUMBER 301.
Published and distributed under permit. (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burlison, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

DAVČNA PREDLOGA ZA LETO 1919 IN 1920 SPREJETA V SENATU.

Sprejetih je bilo več dodatnih predlogov.

Washington, D. C. — Senat je sprejel davčno predlogo z navadnim glasovanjem, ki določa v letu 1919 \$6,000,000,000 davka, v letu 1920 pa \$4,000,000,000.

Preden je bila predloga sprejeta, je senator La Follette iz Wisconsinu skušal povzpeti davek na veliko dohodnino in vojne profite. Predložil je nadomestno predlogo, po kateri bi prišlo v davčno blagajno \$6,700,000,000. Proti nji je glasovalo 50 senatorjev, zanjo pa senatorji Borah, Norris, Gronna, Nugent, La Follette in Vardaman.

Sprejet je bil dodatni predlog senatorja Shepparda iz Texasa, ki prepoveduje uvoz opojnih pijač v Distrikt Kolumbije. Če predlog osvoji tudi zbornica in predlogo podpisše predsednik, ne bo nihče v Washingtonu mogel naročiti opojnih pijač. Osvojen je bil tudi dodatni predlog senatorja Trammella iz Floride, po katerem dobe vsi vojaki, častno odpušteni iz armade po 11. novembru, enomesečno plačo.

Senator Pomerene iz države Ohio je skušal porušiti senatov sklep, odpravljajoč poštni pasovni sistem za časnike. Njegov predlog je bil poražen z 41. proti 22 glasovom.

Senator Kirby iz Arkansasa je skušal preprečiti nadaljna posojila zaveznikom. Njegov predlog je dobil prav majhno podporo.

Zbornica je že sprejela davčno predlogo in zdaj bo predložena kongresnemu konferenčnemu odboru. Senatni odsek je predlogo precej spremenil, odkar je bilo sklenjeno premirje. Konferenčni odbor ima nalogo izravnati te difference na skupnih konferencah.

Stvar izgleda sedaj tako, da davčna predloga postane zakon še pred prvim februarjem.

Davčna predloga je bila v zbornici sprejeta v decembru in določila je \$8,000,000,000 davka. Sodili so, da bodo vojni troški do 30. junija 1919 znašali \$24,000,000,000. Po sklenjenem premirju so ocenili troške na \$18,000,000,000. To je povzročilo, da so davek znižali na \$6,000,000,000.

Glavni vir dohodkov po novi predlogi tvori davek na dohodnino in v vojni profit. Ta davek znesne približno \$4,600,000,000, ostalo vsoto pa nosi davek na opojne pijače in druge potrebščine.

Senator La Follette je prikrat javno govoril od 6. oktobra 1917. Povdarjal je, da so bogatini premo bogdavnici, in izjavil je, da je takozvani 80-odstotni vojni davek "izložen z blazinami" za profitarje, ker plačajo po odbitku vseh olajšav le 48 odstotkov davka.

Govoril je, da je bilo izdanih preveč zadolžnic in da se vojni troški ne bodo izdatno znižali skozi več let. Troški v tem fiskalnem letu bodo znašali skoraj \$18,000,000,000, v prihodnjih letih bo pa vlada izdala po \$12,000,000,000 do \$15,000,000,000 na leto.

Senatorji niso do pike sprejeli take predloge, kot je predložil finančni odsek. Večkrat so se združili republikanci in demokrati, da so bili sprejeti spremembni predlogi.

Senat je z 38. proti 32. glasovom sklenil, da se uvede davek na predmete, ki služijo potratu ali luksusu, če se prodajajo po določeni ceni v davčni predlogi. Zbornica je za te predmete določila 20-odstoten davek. Senatni finančni odsek je črtal to postavko v predlogi. Senat je po kratki debati sprejel predlog senatorja Lenroota iz Wisconsinu, ki določa 10-odstotni davek za te predmete. Po tem spremenjenem predlogu bo prišlo v davčno blagajno okoli \$100,000,000.

Predmeti, ki so po tem predlogu podvrženi davku, so sledeči: Preproge, ki stanejo pet dolarjev.

jeval. Izvzete so preproge, ki jih uvažajo, in domače preproge, narejene iz volne.

Okviri za podobice, ki stanejo nad \$10.

Kovčegi, ki stanejo nad \$50.

Potovalne vreče, kovčegi za obleke, škatle za klobuke, ki služijo potnikom, če stanejo več kot 25 dolarjev.

Denarnice in ročne torbice, ki stanejo nad \$7.50.

Svetilke, svetilniški zastori, če stanejo nad \$25.

Dežniki in solnčniki, ki stanejo nad \$4.

Pahljače, ki stanejo več kot en dolar.

Kopalne obleke, joniči, ki služijo doma, če stanejo nad \$7.50.

Telovniki, ki jih prodajajo posebej, ločene od obleke, ki stanejo nad \$5.

Ženski klobuki, čepice, če stanejo nad \$15.

Klobuki za moške in dečke, ki stanejo nad \$5.

Moške in deške čepice, ki stanejo nad \$2.

Čevlji, škornji in šlape za moške, ženske in dečke, ki stanejo nad \$10 par. Izvzeti so čevlji, ki so narejeni po naročilu za pohabljenje.

Kravate za moške in dečke, ki stanejo nad \$2.

Ženske svilnate nogavice, če stanejo nad dva dolarja par.

Moške arajee, ki stanejo nad pet dolarjev.

Moške obleke, pajame, spodnje obleke za moške, ženske in dečke, če stanejo nad pet dolarjev.

Ženska spodnja krila, če stanejo nad \$15.

Predlog senatorja Thomasa iz države Colorado, po katerem je treba za vsak dar v volilni sklad plačati 100-odstoten davek, če dar presega \$500, je bil sprejet z 34. proti 28. glasovom. Po izjavi senatorja je predlog naperjen proti vplivu veleposrednikov v politiki.

S 33. proti 28. glasovom je senat sprejel predlog senatorja Johnsona iz Južne Dakote, po katerem je črtan predlog, ki naklada 5-odstoten davek na avtomobile, tovorne avtomobile, vozove in traktorje. Johnson je dejal, da je njegov predlog v korist farmerjem.

Popolna prohibicija za Distrikt Kolumbije je bila sprejeta z 42. proti 18. glasovom. Zagovorniki tega predloga so trdili, da je konzum opojnih pijač v Washingtonu narasel, odkar je bila uvedena prohibicija, ker so sodišča odločila, da Reedov prohibicionistični predlog ni veljaven za Distrikt Kolumbije.

Senator Jones iz Washingtona je rekel, da so prejšnji dan dospeli v Washington štirje železniški vozovi sganja. Če ta dodatni predlog postane postava, ne bo dovoljeno dovažati opojnih pijač v Belu hišo in tujezemska poslaštva.

KAZNOVANI RADI ČINA PROTIV NEUTRALNOSTI.

San Francisco, Cal. — Zvezni sodnik William C. Van Fleet je obsodil C. D. Bunkirja in R. H. Swayna vsakega na \$10,000 denarne globe, ker sta na morju zalagala nemške ladje v živili, kar ni bilo v soglasju z ameriško nevtralnostjo. Poleg njiju so bili obsodeni na nižjo denarno globo še drugi obtoženci radi istega pregreška.

GROBOVI SE UMAKNEJO INDUSTRIJI.

Oswego, N. Y. — Salmon River Power kompanija bo premestila Redfieldovo pokopalnico s mrtlici in nagrobnimi spomeniki, da lahko zgradi velik jez. Izkopati in prepeljati bo morala nad 1,300 mrtvecev. To delo bo stalo nad \$1,000. Premestitev pokopalnice je postala potreba, ker bi jez povzročal poplavo nad grobovi.

PROHIBICIONISTI OČITAJO POIZKUŠENO PODKUPNINO.

Z IMENI NOČEJO PRITI NA DAN.

Ljudstvo želi izvedeti imena.

Chicago, Ill. — Po časnikarskih vesteh so dvema poslancema v legislaturi države Illinois ponudili podkupnino po \$5,000, če bodo glasovala, da se vprašanje prohibicije predloži ljudstvu na splošno glasovanje in tako zavleče. S to obtožnico sta prišla v javnost F. J. Davis in F. Scott McBride, čikaški okrajni in državni superintendent "Protisalunske lige" v državi Illinois.

Imena poslancev in podkupovalcev pa nočeta povedati Davis in McBride.

In ko so vprašali mr. McBride, naj pove imena zakonodajcev, se je mr. Davis izognil temu vprašanju z besedami:

"Ne, imen zdaj ne povem."

Opozorili so mr. Davisa, da bo tako obtožbo zaščitila veleporota in uvedla preiskavo, in Davis je odgovoril:

"Če me bo vprašala veleporota, da naj povem imena, tedaj mislim, da storim to."

Obtožba je težka in dolžnost veče mr. Davisa in McBride, da prideta z imeni na dan, kajti z moralnega stališča je človek vreden največje obsodbe, ki skuša podkupiti poslance v postavočajnem zboru. Po zakonu države Illinois zvrši vsaka oseba kaznivo dejanje, ki hoče podkupiti zakonodajca, in če je dejanje dokazano, jo sodišče obsodi od enega do pet let v ječo.

Če mr. Davis in McBride nočeta govoriti, tedaj naj legistatura podvzame potrebne korake, da bodo govorila. Sploh je dolžnost vsakega državljanu, če izve, da je kdo ponudil podkupnino zakonodajcem, da imena takih ljudi izroči javnosti. Vsako misteriozno nastopanje v takih slučajih je na škodo ljudstvu in take rane v političnem življenju se dajo odpraviti le s publikacijo.

Mr. Davis je sicer poslal pisma raznim osebam, v katerih pripoveduje o nameravanem podkupovanju, toda imena je zamolčal.

Zakaj molči mr. Davis, saj ga veče vendar dolžnost kot čikaškega distriktnega superintendenta "Protisalunske lige", da na ves glas naznani krivce javnosti? Od te dolžnosti ga ne odvračajo tudi vsi intervjuji s časnikarji, v katerih jim pripoveduje, zakaj noče z imeni na dan.

Ljudstvo v državi Illinois hoče izvedeti imena krivcev in če ta imena ne pridejo na dan, bo smatralo besede obeh prohibicionistov za navaden političen maneuver suhačev.

POLITIČNI MOTIVI POVZROČILI UBOJ.

Livingston, Mont. — O. M. Harvey, predsednik republikanske državne organizacije in advokat, in poštar J. Swindlehurst sta se stopila na ulici. Poštar je tako udaril Harveyja s pestjo, da se je zgrudil na tla. Pri padcu je udaril s tako silo ob cementovani tlak, da mu je počila lobanja in je za poškodbo umrl.

Poštar se je sam naznanil žerifu.

Pretep so povzročili politični vzroki.

METLIJA POSLANA PREDSEDNIKU.

Winchester, Ill. — Charles T. Christian je poslal predsedniku Wilsonu veliko metljo pred odhodom v Evropo. V pismu je izrekel, da želi, da predsednik pometa z vsemi sovražniki demokracije na svetu. Zdej je Christian prijel pismo, da je predsednik prejel poslano metljo.

VREME.

Danes oblačno v Illinoisu, severozapadni vetrovi. Sólnčni vzhod ob 7:17 a. m., solnčni zahod ob 4:25 p. m.

NEPRIJETNO IZNENADENJE PRI BOŽIČNI VEČERJI.

NEPOŠTENI PREDELAVCI A RETIRANI OD VEČERJE.

Goljufali so vlado pri delavskih mesдах.

Chicago, Ill. — Dvajset predelavcev General American Tank Car korporacije se je usedlo k božični večerji v dvorani Great Northern hotelu. Ko so gospodje sedeli pri bogato obloženih mizah, je za tri udeležence prišlo presenečenje kot strela iz jasnega neba. Prišli so zvezni detektivni in odvedli iz dvorane tri glavne goste. Arretacija je bila izvršena tako taktčno, da ostalih sedemnajst gostov ni vedelo, kaj se je pravzaprav zgodilo. Ostali so pri mizah, jedli, pili in kramljali med seboj, ne da bi vedeli, da so tri glavne goste odvedli čez ulico v zvezno postlopie, kjer so jih zaslišali.

Prominentni gostje so bili obtoženi, da so kompanijo ocalnili za \$50,000, poslužujoč se slamatnih močitev, ki so nastopali kot delavci, kedar je bilo treba prejeti mezo. S temi slamatnimi močev so predelavci delili mezo in našli so pri njih znamenovan denar, ki je tvoril njih delež.

V dvorani so bili židane volje, ko je vstal s sedeža M. P. Kraffmiller, blagajnik kompanije, in dejal:

"Fantje, pripravimo se na tej veselici že za bolj vesel obred. Uporabiti hočem to priliko, da razdelim nekaj božičnih daril. Kedar bo žitno vaše ime, pojditte skozl severne duri in sprejmite svoje potrdilo."

Zagotovi so trikratni slava klicel po dvorani. Levy Gledhill je bil pozvan prvi, vrnil se je kmalu s kuverto v roki in veselim smehom na obrazu. Drugi je bil Archie Penwell in tudi on se je vrnil z veselim obrazom. Za njim so prišli na vrsto R. L. Herzinger, splošni predelavec, John Sago, tesarski predelavec in Mose Kavachi, težakski predelavec, ki se pa niso vrnili v dvorano. Ko so stopili iz dvorane so jih prišli zvezni detektivni in jim pokazali pozivnico. Odvedli so jih v zvezno postlopie, kjer so jih izpraševali državni pravdnik James Glass in zastopnika kompanije Charles Mayer in Benjamin Bachrach.

Blagajnik Kraffmiller je kasneje razložil obtožnico proti predelavcem in je dejal, da so nalašč priredili božičnico, da so spravili obtožene predelavce iz Indiana Harborja, kjer ima kompanija svojo tovarno, v obližje zveznega postlopia v Chicagu.

Kraffmiller pravi, da je že pred meseci kazala mesečna bilanca, da so troški za delavce previsoki. Pričeli so preiskovati in pred poldrugim mesecem so prišli na sled, da se predelavci poslužujejo slamatnih močitev.

Kazachi je priznal, da so si podnevu razdelili denar. Herzinger je dejal, da je nedolžen in da lahko pove, kako je prišel do znamenovanega denarja.

AVTOBANDITJE SO OROPALI BANKO ZA \$7,000,000.

Chicago, Ill. — Avtobanditje so oropali Dresselovo komercialno in državno banko za \$7,000,000.

Roparji so bili v taki hitri, da so prezrli \$55,000 v gotovini in \$14,000 v zadolžnicah svobode.

Banditov je bilo pet in po popisu so podobni malopridnežem, ki so pred nekaj dnevi očistili državno banko v Summitu za večjo svoto.

Glavar banditov je star okoli 50 let. Za izvršitev ropa so potrebovali približno deset minut. Bančne uslužbenec so zaprli v klet.

NEZGODA NA ŽELEZNICI.

Danville, Ill. — Lokalni vlak šteje 53 Wabash železnice je skočil dve milje vzhodno od Attlee raz tir in padel v jarek. Ranjenih je 27 oseb, dve sta zadobili zelo težke poškodbe.

ITALIJANI IN FRANCOZI V BOJU NA REKI.

Jugoslovani so pričeli mobilizirati.

Pariz, 25. dec. — Vsi tukajšnji diplomatje so radovedni, kaj je bil rezultat pogovora med Orlando, Sonnino in predsednikom Wilsonom. Poluradni italijanski viri govore, da sta Orlando in Sonnino zelo zadovoljna s stališčem Wilsona, s katerim nista govorila o italijanskih zahtevah, pač pa le o splošnem položaju.

Francoska cenzura je še zmirlaj stroga, toda v diplomatskih krogih je že javna tajnost, da se je Italija zamerila Franciji in Angliji in da hočejo zdaj Italijani na vsak način pridobiti Ameriko na svojo stran, nakar bi radi s pomočjo Wilsona pobijali nekatere francosko-angleške zahteve. Kaj je vzrok nesoglasja med Italijo in zapadnimi zavezniki, ni še povsem znano, ali po ovinkih se govori, da sta Anglija in Francija izgubili potrpečljivost nad nestrpnostjo Italijanov v zvezi s početjem raznih neprijetnih reči v okupiranih jugoslovanskih krajih, posebej na Reki in v Dalmaciji.

Položaj je pa postal še bolj napet, ko so se spri in spopadli s orožjem francoski in italijanski pomorščaki na Reki. V boju je bil ubit eden ali več francoskih pomorščakov.

Obenem je prišlo v Pariz poročilo, da je prišla Jugoslavija mobilizirati veliko armado. Vedno bolj napeti odnosi med Jugoslavijo in Italijo vsemirajo zaveznike.

Italijanski diplomatje pravijo, da je v zmoti vsakdo, kdor misli, da bo Italija podpirala vse zahteve Anglije in Francije, zlasti aneksije v Mali Aziji.

Italijanski narodni svet na Reki je pred kratkim proglasil mesto z okolice "neodvisen teritorij, ki naj čaka rešitve na mirovni konferenci, toda prebivalstvo je pokazalo z mnogimi manifestacijami, da želi zedinjenje z Italijo."

Avstrijska statistika kaže, da je na Reki več Hrvatov kot Italijanov, toda zadnji pravijo, da je statistika sleparska. Pravični plebiscit je torej edina rešitev vprašanja. Kakor izgleda se, Italijani boje plebiscita na drugi strani so se pa pričeli bati, da se ne bodo dosti okoristili z Reko, četudi je anektirajo, kajti pričakovati je, da bodo Jugoslovani v tem slučaju mesto in luko gospodarsko bojkotirali.

Pariz, 25. dec. — Dr. M. R. Vesnić, srbski poslanik v Franciji, ki bo menda srbski mirovni delegat, je dejal večerj v intervjuju: — "Srbsko ljudstvo, ki sestoji iz Hrvatov, Slovencev in ki prebiva v mejah prejšnje Srbije, Črne Gore in na jugu bivše avstro-ogrške monarhije, šteje 15 milijonov duš. Ljudstvo se je izreklo za skupno državo na temelju načel predsednika Wilsona. Bodoča Srbija bo torej mejlja z Grško, Bolgarsko, Rumunsko, Ogrsko, Nemško Avstrijo in Jadranskim morjem."

Nato je poročevalec vprašal Vesniča, kaj misli o zahtevah Italije. Vesnić je odgovoril: "Po mnenju srbske vlade nima Italija pravice do vzhodnega jadranskega obrežja, kakor se glasi londonska pogodba. Anglija, Francija in Rusija so obljubile Italiji tujo zemljo, kar ni prav in mi ne priznamo dotične pogodbe."

"Kaj pa s Trstom?" je vprašal poročevalec. "O Trstu pa zdaj ne bom govoril," je dejal Vesnić. "Zahteve Italijanov po Trstu so tako velike, da smo pri volji ločiti to vprašanje od drugih italijanskih zahtev."

Wilson povabljen na Holandsko.

Pariz, 25. dec. — Nizozemska kraljica Viljemina je payabila Wilsona, da naj nazajgrede v Anglijo obišče Haag.

Črnogorski eks-kralj Nikola, ki je pravkar prebolel influenco, je izjavil večerj, da bo ob prvi priložnosti govoril z Wilsonom in zahteval, da Črna Gora ostane avtonomna. Nikita je tudi dejal, da je 10,000 Črnogorcev izgubilo življenje v pravkar končani vojni.

Wilson je slišal odpotoval v Chaumont, glavni stan ameriške armade, kamor je dospel danes jutraj. Od tam pojde v London in v Pariz se vrne čez en teden.

NEMOJA JE OBTOŽILA STIRI OSEBE, KI SO POVEROČILE VOJNO.

Kautsky je obelodanil imena sločincev.

Washington, 25. dec. — Iz Berlina poročajo uradno, da je Karl Kautsky, pomožni komisar v oddelku za zunanje zadeve, obelodanil imena povzročiteljev svetovne vojne, ki so:

Bivši cesar Viljem in prestolonaslednik;

general Ludendorff in admiral Tirpitz;

velike kapitalistične tvrdke; vsemenci.

Kautskiju je revolucionarna nemška vlada poverila nalogo, da pregleda vse listine in shrnjene diplomatske depeshe v arhivih zunanjega ministrstva in dožene, kdo je odgovoren za katastrofo vojne. Kautsky je delo izvršil in rezultat njegove preiskave je zdaj obelodanjen. Kautsky pravi, da so bila razkritja kneza Liebnawkega, bivšega nemškega poslanca v Londonu, in pa dr. Muelhona, bivšega ravnatelja Kruppovih tovarn, o krivdi kajsarjeve vlade popolnoma resnična.

Prva serija dokumentov, ki se nanašajo na vojno, bo objavljena v enem mesecu. Obenem pa bo sedanja vlada na Dunaju obelodanila dokumente ki jih je našla v arhivih na Ballplatzu.

Berlin, 25. dec. — Stranka neodvisnih socialistov, ki je doslej bila nekakšna srednja pot in posredovalka med spartakoveci in Ebertovimi večini, se je razbila in obe ostali stranki sta se okoristili s članstvom, toda večje število neodvisnih se je pridruživlo Liebknechtu. Georg Ledebour je med temi.

V torek je prišlo do krvavih bojov med spartakovskimi pomorščaki, ki so stražili kancelarjevo palačo, v kateri je sedež sedanje vlade, in novo republišansko gardo. Vlada je izdala naredbi, da se pomorščaki vrnejo v Kiel, a njihovo mesto zavzame nova garda. Pomorščaki so se pa postavili v bran in izmenjavili je bilo nekaj strelav.

Iz Hamburga poročajo, da je bilo tamkaj ubitih 30 oseb v novih izredih.

Miljukov mora zapustiti Pariz.

Pariz, 25. dec. — "Matin" piše, da je francoska vlada namignula prof. Paulu Miljukovu, da je njegova prisotnost v Parizu nepotrebna. Miljukov je bil zunanji minister v prvem ruskem revolucionarnem kabinetu in po političnem mišljenju je kadet, ki je ena najbolj nazadnjaških strank v Rusiji izza revolucije.

Nekaj se čuje, da se zavezniki ne bodo izrekli za pomočitev njihove armade v Rusiji. Gustav Herve priporoča v svojem listu, da se intervencija poveri ameriški armadi, ki je še "mlada in sveža" in kateri se naj pridruži angleški, francoski in italijanski prostovoljci.

Iz Varšave poročajo, da bodo boljševiki vsak čas poplavalili Poljsko in poljska vlada je brez moči. Na Estonskem so ruske sovjetske čete vzele Dorpat.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$5 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v ohlepanju n. pr. (Dec. 31-18) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Poslovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ALI NAJ SE PODALJŠA ROK ZA DRŽAVNO KONTROLO NAD ŽELEZNICAMI?

Železnice igrajo važen faktor v življenju vsakega naroda v mirnem in vojnem času. Če je točen in dobro organiziran železniški obrat potreben v vojnem času za prevažanje vojaških čet, municije in drugih vojnih potrebščin, mora železniška organizacija ostati ravno tako perfektna v mirnem času, da železnice vrše nalogo, ki jim je odkazana v gospodarskem življenju naroda.

Pred vsem je potrebna železniškemu obratu enotnost, da so kos svoji nalogi. Ta enotnost v obratu je nemogoča, dokler so železnice pod privatno kontrolo in razne družbe z neumestnimi konkurenčnimi metodami ovirajo obrat, mesto da bi ga pospeševale.

Dokler so železnice pod privatno kontrolo in o njih usodi odločajo mogočni finačniki v Wall Streetu, so predmet spekulacije, ki je na škodo rednemu in uspešnemu železniškemu obratu in ljudstvu, ki največ trpi, če se v železniškem obratu pojavlja kaos. Zgodovina železnic v Ameriki pripoveduje, da so bile dobre železnice zbankrotirane in da so prišle pod upravo sodnijskega upravitelja, ker so tako hoteli finančniki.

Lansko zimo je železniški obrat odpovedal, ko je bil najbolj potreben za uspešno nadaljevanje vojne. In kje je bila krivda? V privatni kontroli železnic. Na stotine polomljenih in razbitih železniških voz in lokomotiv je stalo na stranskih tirih, ko je zvezna vlada prevzela kontrolo nad železnicami. Pod privatno kontrolo so izrabili železniške vozove in lokomotive so vlačile vlake, dokler niso bile tako razbite ali pokvarjene, da niso mogle ganiti z mesta. Porinili so jih na stranski tir, mesto da bi na njih izvršili potrebna popravila in jih zopet vključili železniškemu obratu. In zakaj vse to? Gospodje železniški baroni so mislili, da na ta način množe dobiček, kajti računili so, da je vsako popravilo na vozovih in lokomotivah izguba.

Tak kaos je bil v železniškem obratu, ko je zvezna uprava prevzela kontrolo nad železnicami. Železniški obrat je bil podoben zmešani štrni, ki je ne bo lahko odmotati. In železniški magnatje so tudi najbrž računili s tem dejstvom in so pričakovali, da se državna kontrola nad železnicami izkaže kot velika zmota. Ali prišlo je drugače, njih želje se niso spolnile. Zvezna železniška uprava pod vodstvom finančnega tajnika McAdooa, ki je obenem tudi železniški upravitelj, je pričela po strogo izdelanem načrtu reformirati železniški obrat. Uvedla je vanj reformo za reformo, izmotala je zamotano štrno in po par mesecih je bilo že opaziti, da je pričela stara zanemarjenost v železniškem obratu izginjati in da železniško obrat postaja vedno bolj reden. In ko je prihajala letošnja jesen, je bil železniški obrat tako razvit in se vršil tako redno, da je bila železniška uprava pripravljena izvršiti tudi najtežjo nalogo, ki bi jo nanjo stavila vojna.

Komaj je brzojav sporočil vest, da je sklenjeno premirje, so se pričeli oglašati posamezniki v interesu železniških baronov. Pripovedovali so, da je vojne konec in da je sedaj odpadla potreba državne kontrole nad železnicami. Ti glasovi so bili nekakšne tipalnice, ki naj preiskusijo, kakšno je ljudsko mnenje. Za njimi so se oglašili drugi, ki so z večjem povdarkom naglašali, da naj se železnice vrnejo pod privatno kontrolo. Ti glasovi so postali tako močni, da je bil končno prisiljen tudi železniški upravitelj McAdoo podati svoje mnenje. Napisal je pismo kongresniku T. W. Simsu, predsedniku zborničnega oddelka za meddržavno in tujezemsko trgovino, v katerem priporoča, da se rok zvezne vladne kontrole podaljša od enega leta in devet mesecev po vojni do petih let, ali do prvega januarja 1924. Svoje priporočilo podpira mr. McAdoo s tehtnimi razlogi. Kasneje je časnikarjem povedal

še tri važne razloge za podaljšanje roka državne kontrole in k njim dodal, da lahko navede še druge vzroke, ki so ravnotako važni.

Odvisno je od kongresa, če bo rok državne kontrole nad železnicami podaljšal. Železniški baroni se že pripravljajo, da izvrše pritisk na kongresnike. Društvo, v katerem so organizirani vsi železniški ravnatelji, je sklicalo sejo za dne 30. decembra t. l., na kateri izdela program za njih bodočo taktiko. Prepričani smo lahko, da železniški ravnatelji ne bodo priporočali podaljšanja roka za državno kontrolo, ampak bodo skušali dokazati, da so državni interesi najboljše zavarovani, če železnice pridejo kmalu pod privatno kontrolo.

Tu imamo dokaz, da se privatni železniški interesi brigajo zase.

Če ljudstvo hoče, da bo kongres sprejel priporočilo železniškega upravitelja in podaljšal rok državne kontrole na pet let, potem se mora učiti pri železniških ravnateljih in zastopati svoje interese. Kongresniki morajo biti podučeni, da ljudstvo želi, da se rok za državno kontrolo podaljša na pet let. V prvi vrsti so poklicane delavske in farmerske strokovne, politične, gospodarske in izobraževalne organizacije, da obvestijo kongresnike o ljuski želji, ker je v teh organizacijah v resnici organizirano ljudstvo. Če bodo organizacije pravočasno izvršile svojo nalogo, se ni bati, da zmagajo privatni železniški interesi. Z.

Dopisi.

Waukegan, Ill. — Zadnje čase je naša naselbina izgledala navidezno zaspala, ker ni bilo toliko poročil, kakor prejšnje čase. Tej navidezni zasplosti je bila vzrok vojna. Toda z delom nismo prenehali. V dokaz navajamo, da bo stavba Slov. nar. doma otvorjena. Pred 2178. dnevi se je ustanovilo društvo Slov. nar. doma, ki si je vzelo za nalogo zgraditi poslopje, ki bi naj služilo kulturnim, zabavnim in organizacijskim potrebam tukajšnjih Slovencev. Pred 459. dnevi pa se je zasadila prva lopata v stavbišče, na katerem stoji danes ponosno poslopje našega doma, kakoršnega bi morala imeti vsaka naselbina v naši novi domovini. Slavnostna otvoritev se vrši dne 28. in 29. decembra, kakor je bilo že poročano v tem listu. Program ne bom opisoval obširneje, ker je razviden iz letakov, pač pa bom nekoliko opisal razvoj in pomen stavbe, katere naj bo v ponos in čast ne samo tistim, ki so žrtvovali čas in denar ter pomagali s svojo vztrajnostjo do izpolnitve, ampak ta stavba naj bo v ponos tudi tistim, kateri so v svoji zapeletosti nasprotovali gradnji Slov. nar. doma v tem mestu. Če je še kje kak nasprotnik doma, naj se spomni, da so nasprotniki napredka brezmočni, kadar se narod zavzame za kako stvar. Pomisli naj, da je dom v ponos tudi njemu. Delovali smo in bomo delovali v korist vse slovenske naselbine in tudi v bodoče ne bomo poznali druge poti. Vsakdo ima enake pravice pri domu kot član in delničar enake dolžnosti, katere mu predpisuje pravila korporacije. Družba Slov. nar. dom ni nikako politično društvo, temveč društvo, ki bo vedno delovalo le za kulturni in gospodarski razvoj te naselbine, katerega tako zelo potrebujemo, posebno še sedaj, ko so se pokazale razne tradicije, na katerih podlagi je bilo vzgajeno naše ljudstvo, za popolnoma nerabne. Moje bolj zaostati za drugimi.

Napredka nam je treba, če nečemo še bolj zaostati za drugimi kulturnimi narodi. Da se je nas oviralo na poti k našemu cilju za gradbo doma, je gotova stvar, toda očitano ne bomo ponavljali, kajti sedaj lahko konstatiramo, da so nam brezobzirna nasprotovanja služila v dobro reklamo za našo stvar. Dolžili so nas tudi za odpadnike od vere in za pohujševalce naroda. Vse te očitke prepuštam v razsodjo mirnega srca tukajšnji slovenski javnosti. Ta ki očitki itas ne razburjajo, kajti zavedamo se, da posamezniki niso društva in tudi ne narodni domi. Mi ne pripoznamo in tudi ne poznamo kakih rešet, a katerimi bi čistili ljudi, kakor žito. Mi pripoznamo vsakega poštenega človeka za dobrega uda človeške družbe in pri tem ne gledamo, ali je tak človek bel, rdeč ali črn. Vsakdo Slovencev brez razlike prepričanja ima pravico postati član družbe, bodisi kot delničar ali posojilec. Mi ne zahtevamo od nobenega, kaj sme ali ne sme misliti in kako prepričanje naj ima. Mi se zavedamo, da je tu domovina svobode, kjer je svoboda mišljenja in nazorov dovoljena. Vsakega mu so vrata v družbo S. N. D. od-

prta, kakor že gori omenjeno. Enake dolžnosti in enake pravice za vse, je naše geslo. Vsakdo se lahko natančno prepriča na lastne oči, kako stoji naša stvar, kaka je stavba, pravila itd. Prostori v Slov. nar. domu bodo na razpolago vsem društvom brez razlike verskih in političnih naziranj, za gledališke, zabave, kulturne, organizacijske in druge zborovalne svrhe. Nobenih posebnih predprijav ne bomo imeli, ampak za vse enako, kakor za enega tako za drugega. Ako si kdo predstavlja stvar drugače, se moti. Stavba je zgrajena z namenom, da se z nje povzdigne čast in dobro ime slovenske kolonije v tem mestu ter da se našemu ljudstvu potom takih sredstev, kot so slovenski domi, pomaga do hitrejšega kulturnega razvoja.

Končno opozarjam članstvo družbe S. N. D., naj se udeležijo polletne seje dne 1. januarja ob 10. dopoldne v društveni dvorani št. 1, kjer se bodo izplačevali obresti za zadnje polovico leta. Brate delničarje opozarjam, naj se pripravijo na kolektanje še neizplačanih obrokov na delnice. V vseh zadevah, tikačote se družbe S. N. D., se lahko zgledate pri tajniku Math Varku na 1441 McAlister Ave., ki je sedaj nastanjen v poslopju S. N. D.

Davis, W. Va. — Tudi tu se je na poziv eksekutive SRZ. za pobiranje imen na peticijo-predsedniku pričelo z delom, to je s pobiranjem podpisov in prispevkov. Poleg podpisov se je nabralo tudi \$30 prispevkov, katere se je poslalo na pristojno mesto. V nedeljo 8. dec. ko se je ta stvar vršila, so nekateri možje delali, toda njihove prošnje so se podpisale in tudi darovale po dolarju v prid SRZ. Ko pa so prišli možje domov, je bil ogenj v strehi in revije so morale iti zahtevati nazaj dolarčke. Ne smete misliti, da je bilo dosti takih. Le par, s katerimi se lahko pohvalimo, ker tudi naša naselbina menda ne bi mogla biti brez kajzerjevih pristašev.

Po naključju mi je prišel v roke newyorški nabozni list, v katerem sem čital nesramen napad na M. Pogorelec. Taka gnojnica v obliki psovanja se izliva kvečjemu v kakih beznicah, kjer se zbira ljudje iz nižnj življenja. Ali se je morda avtor v kuti naučil v takih beznicah obrekovanja in zmerjanja? Soditi po njegovi pisavi bi človek sklepal, da je temu tako. Očitano, kje se kdo zastoni naj, bi vsekakor ne smelo prihajati od Kazimirja, kajti kamor gre on, vselej precej odnese, ne pusti pa nič. Marsikaj svetlega evenka je že šlo s Kazimirjem in tudi najedel se je že "zastonj." Le ne soditi ljudi po sebi. To ni krščanska čednost, Kazimir.

A. Čeh.

POZIV!

Slovenci v Johnstownu, ter v Cambrin in Somerset County-ju zdramite se!

Po vseh jugoslovanskih kolonijah v Združenih državah se je začelo z mirno naglo nabirati prispevke, kateri naj bi služili propagandi v prid Jugoslovanom. Skrajni čas in potreba nas je prisilila v to; brez razlike na politično in versko prepričanje nas kliče naša domovina na pomoč. Komaj se je otresla stoletij trajajočega

germanskega suženjstva, že ji preti zopet od druge strani podjarmljenje od novega tlačitelja — Italije, katere hoče ves svet prepričati, da je njeno česar ni in nikdar bilo njeno. Njena propaganda je tako na široko razpredena zlasti po Združenih državah, da bi morali vsi Jugoslovani brez izjeme stopiti skupaj ter složno delovati, da se krivična hakana našega novega sovražnika prepreči. V ta namen so se osnovali odbori sestojeci iz najmožnejših Jugoslovanov, katerih naloga je, da potom angleškega časopisja in brošur prepričajo ameriški narod, da so italjanske trditve in zahteve skoz in skoz krivične. Da jim pa to plemenito delo omogočimo in olajšamo, je potrebno, da zberemo skupaj fond, kateri bi pokrival stroške. Ako pomislimo, da je italjanska vlada dala na razpolago nič manj kot petdeset milijonov v ta namen, tedaj nas mora pretresti ta misel in nam dati dvojni energijo, da tudi mi nekaj storimo v odvrnitev njenih laži.

SVOBODA NARODA MORA ODTEHTATI VSAKI DOLAR SLEHERNEGA JUGOSLOVANA.

Okrožna organizacija Slovenskega Republičanskega združenja za Johnstown in okolico si je na dala nalogo, da bode zbrala v svojem okrožju svoto PET TISOČ DOLARJEV, kot prispevek k milijonskemu fondu v pomoč Jugoslovanom v borbi za njih svobodo. V ta namen je pooblastila razne odbore, ki pobirajo prispevke potom listkov, kateri stanejo po \$1.00 vsaki. Ti listki so neke izkaznice s katerimi se bode vsaki lafiko izkazal še v poznih letih, da je tudi on pomagal svojemu narodu v najbolj kritičnem času v borbi za svobodo, rojaki, naj nabele izmed vas ne izostane. Vaše ime naj bode tudi uknjiženo v knjigi darovalcev. Najmanj pet dolarjev naj vsaki žrtvuje v ta namen. (Natančen izkaz darovalcev in račun bo priobčen v slovenskih listih.)

Okrožna organizacija Slovenskega Republičanskega združenja bo imela svojo sejo dne 12. januarja (v nedeljo) ob 9. uri jutraj. Vsakega, ki se zanima za delovanje organizacije naj pride na sejo. Vsakdo je dobrodošel!

Seja se bode vršila v Slovenskem Izobraževalnem Domu na Franklinu.

Andrej Vidrieh, preds. okrožne organizacije SRZ. za Johnstown in okolico.

DRUŽABNA ODGOVORNOST ŽENSKE.

Sedaj, ko je veliko naših mož v vojaški službi, jih ženske nadomeščajo po tovarnah in delamo veliko drugih del, katere so prej opravljali naši možje in sinovi. Do sedaj smo mislili, da nam ni treba znati jezika ter državnih postav in določb. To ni treba za ženske. Me smo skrbela za dom in to je bilo dovolj. Sedaj pa, ko moramo opravljati možka dela brez njih, nam je žal, da ne poznamo države bolje. Možje so se morali učiti angleščine, ako so hoteli dobiti državljanski papir; me pa smo z njimi vred postale državljanke brez da bi še posebej kaj storile za to. Toda ali ne mislite, da bi morale biti me državljanke zato, ker smo poročene z državljanji?

Naši otroci so Amerikanci.

Če so naši možje doma ali ne, moramo priznati, da bi nam bilo veliko pomagano, ako bi znale jezik in tudi nekoliko zgodovine naše nove dežele. Otroci gredo v ameriške šole in imajo ameriške učitelje. Uče se angleščine in hočejo, da matere razumejo in govore jezik, katerega se oni uče. Z angleščino se otroci učijo tudi spoznavati ameriške razmere in navade, kar skušajo potem tudi nam dopovedati in ne jih ne razumejo, ker se nismo tega nikdar učile; otroci pa se nam nekako odtuje. Ko odrastejo jih je še težje umeti razven če se z njimi vred učimo.

Znanje angleščine za varstvo.

Ako se učimo spoznavati ameriške razmere kmalu najdemo, kam se nam je obrniti za pomoč v slučaj uporabe. Najdemo lahko varstva zoper nepošteno posojevalec denarja ali notarje, ki so vzeli naš denar in nas vodili za nos. Izvemo tudi lahko, da so nekateri zdravniki nepošteni in da ni varno obratovati se do takih.

Učenje nikdar nepozno.

Ako tudi nismo več v evetju mladosti, vendar še ni prepozno učiti se novega jezika in novih običajev. Bolje bo za nas kakor tudi za naše moč tako to storimo. Kakor hitro se naučimo deželni jezik, lahko branimo svoje pravice. Poleg angleščine se naši možje uče pri vojakih spoznavati Zdržene države in njih običaje. Domov prišedši bodo tudi od nas pričakovali, da bomo natančneje poznale deželo, za katero so se borili. Kako bodo veseli, ko bodo videli, da se niso varali.

Znanje jezika potrebno.

Velikokrat dobimo obvestila iz armade in drugod, katerih pa ne moremo čitati. Možje sami nam večkrat ne morejo pisati, včasih ne dobimo podpore redno in ne vemo kaj storiti. Z znanjem angleščine si pa takoj lahko pomagamo.

Enakopravnost.

Združene države se bore za demokracijo, smo čule, pa velikokrat ne vemo, kaj to pravzaprav pomeni. Demokracija pomeni enakopravnost za vse pa tudi pomeni vsem enake dolžnosti. Če nam država da enake pravice potem imamo tudi dolžnost, da se učimo te pravice spoznavati in jih uporabljati.

Nobene prihodnosti v deželi, ki jo ne razumemo.

Dežela, katero ne razumemo in katere tudi nas ne razume, nas ne bo upoštevala. Kakor hitro pa znamo jezik bomo tudi lahko branili svoje pravice. Ako ceste okrog hiše niso snažne in v redu, se lahko na pristojnem mestu pritožimo. V slučaju bolezni brez težave najdemo dobrega zdravnika. Naših otrok gotovo ne bomo pustili pomreti iz same brezbriznosti, ker jim ne znamo preskrbeti zanesljivega zdravnika.

Kako lahko pomagamo državi.

Ženske opravljajo dandanes vsakovrstna dela, kakor nikdar prej. Tudi me ženske tujih narodnosti hočejo pomagati in storiti svojo dolžnost. Če sklenemo, da se bomo učile spoznavati našo novo domovino, nam bo tudi mogoče pripraviti prijeten dom za naše in družino, ko se vrnejo iz vojske. Cenili nas bodo veliko več bolj, ko bodo videli da smo se z veseljem zavzele za nove razmere in zboljšanje domače življenje. Potem bomo prave Američanke.

Razno iz inozemstva.

ŠPANIJA ZAHTEVA GIBALTAR.

Pariz. — V tork je javnost izvedela, da je Španija ponudila Angliji Ceuto na moročanski strani gibraltarske ožine za otok Gibraltar. Španija smatra, da je Ceuta ravno tako strateškega pomena za Angleže v slučaju vojne, kakor Gibraltar, medtem ko je slednji za Španijo velikega gospodarskega pomena.

Španski ministrski predsednik Romanones je bil v Parizu te dni in je imel kratak sestanek z Wilsonom; domneva se, da sta govorila o vprašanju Gibraltarja. Kaj pravi Anglija o tem, ni še znano.

Wilson je zadnje dni prejel kup peteljev od ameriških katoličanov, duhovnikov in laikov, ki prosijo predsednika, da naj posveti pažnjo vprašanju Irske.

Predsednik smatra, da najnujnejše vprašanje zdaj je prehrana stradalajočih ljudstev v svobodnih državah. V to svrhu je že večkrat konferiral z ameriškim živilskim upraviteljem Hooverjem, ki se muči v Parizu.

Cenzura je dovolila pariškemu listu "Matin", da je v ponedeljek obelodanil članek, ki je bil zaplenjen v nedeljski izdaji; dovoljenje je prišlo pod močnim pritiskom protesta.

Zaplenjen članek se peča s proceduro mirovne konference in obravnava ligo narodov. Po mnenju člankarja, ki se sklicuje na dobre informacije, bo imela konferenca sledeči spored:

Zavezniki in Amerika se bodo zedinili glede lige narodov, pravice samoodločevanja in obveznega znižanja stalne armade. Načrti program bo sprejet prej, predno se bo govorilo o teritorialnih vprašanjih in o vojni odškodnini.

Drugič. — Centralne države bodo obveščene, da morajo sprejeti načrt lige narodov brez debate. Nemčija, ki je začela vojno, mora

poravnati vso odškodnino, predno se sprejme v ligo narodov.

Tretjič. — Diskuzija o splošnih mirovnih pogojih in reševanje zahtev nevtralnih dežel.

Četrtič. — Razprava o proceduri proti eks-kajzerju in drugim, ki so zakrivil vojno; ureditev novih mej in način, kako bodo sovrane države plačevale odškodnino.

Upanje je, da bo ta spored sprejet.

Kar se tiče lige narodov, je "Matin" mnenja, da bo imela tri štadije. Prvi štadij bo liga med zavezniški samini, ki položijo temelj vsej zgradbi; drugi štadij bo pristop centralnih držav v ligo na podlagi sprejetih principov in tedaj se šele izdela mirovna pogodba. Nato se bo vršila posebna konferenca, h kateri bodo povabljene nevtralne države z namenom, da se sprejmejo v ligo. Predno bo Nemčija sprejeta v ligo, mora prej poravnati vse krivice in mednarodna organizacija bo medtem že poslovala.

Francoska radikalna stranka, ki ima v parlamentu 160 sedežev, se je soglasno izrekla za ligo narodov. Poslanski odsek za zunanje zadeve v zbornici namerava predlagati, da postane Versailles glavno mesto lige narodov.

Kovinski delavci vladajo na Ogrskem.

Stockholm. — Ogrski častnik, ki je v veliko težavo prišel iz Ogrske čez Češko in Nemčijo na Švedsko, pripoveduje, da je strokovna organizacija kovinarjev danes vladajoča stranka na Ogrskem. Ta stranka je socialistična, ki pa se ne more prištevat med radikale, kajti voditeljstvo stranke je od početka revolucije nasprotno proletarski diktaturi ali boljševizmu.

Med kovinarji in ostalimi stanovskimi organizacijami, ki so seveda tudi socialistične, je precej strinjavo in skrb za red. V začetku revolucije je bilo v Budapešti nespornost, toda v glavnem se stremijo in skrb za red. V začetku revolucije je bilo 16 različnih delavskih in vojaških svetov, ki so vladali na svojo pest in rekvirirali privatno lastnino kapitalistov; sedaj je rekvizicija nekoliko ponehala, dasiravno imajo kovinarji v svojem programu socializacijo vseh večjih industrij, toda program se glasi, da se socializiranje izvrši stopnjevano in po potrebi.

Ob času, ko je častnik zapustil Budapešto, je tam hudo razsajala španska influenza in dnevno je umrlo po 500 oseb.

Vsi vladni uslužbeni imajo znatno povzneseno plačo, edkar obstoja revolucionarna vlada. Republika ima osem državnih tajnikov, ki dobe po 40.000 kron letno. Denarja je dovolj, toda živl pri-manjkuje, medtem ko na deželi in v manjših mestih ne strada nihče. Revolucionarji so odkrili velike zaloge oblike in obval v skladiščih privatnih spekulantov in vojnih dobitekarjev in vse to blago je bilo na mestu zaseženo in vrženo na trg po zelo znižanih cenah. Čevlji so zdaj cenejši na Ogrskem kakor na Švedskem. Pred revolucijo je stal par čevljev sto kron.

Ogrska republika ima zelo negotovo bodočnost. Mirovna konferenca nedvomno bo dala Rumuniji velik kos Sedmograške, kjer so najbogatejši rudniki, premogokopi in petrolejski vrelci. Ostala rudarska industrija je na severnem Ogrskem, kar gre zopet Čehoslovakom. Ogrska republika bo potemnikom gospodarsko popolnoma odvisna od svojih sosedov in brez vsakega izhoda do morja.

Ukrajina v rokav kmetov.

Berlin. — Ukrajinska kmečka armada, ki šteje pol milijona mož, je v okupaciji Kijeva popolnoma strmoglavila vladno hetmana in zavlada v Ukrajini. Kmetje te stranke pripoznavajo socializem in njihov program se glasi, da morajo biti vsa veleposestva socializirana.

Nemška armada pod vodstvom generala Kirchhorna, ki je pred padcem kajzerjeve avtokracije gospodarila v Ukrajini, je v tem boju med kmeti in hetmanom ostala nevtralna.

Po vestih iz Kijeva niso ukrajinski kmetje posebno naklonjeni boljševikom v Veliki Rusiji; imajo svoj sovjet, ki pa ne pripozna centralnega odbora v Moskvi. Ukrajinski kmečki socialisti zdaj delujejo na to, da pridobijo na svojo stran kmečke sovjet v Veliki Rusiji.

Ukrajinski kmetje imajo dosti denarja, toda nemškimi in pomembnim bankam, ki so jih oživel in pomnožili nemški kapitalisti, prav nič ne zaupa. Kmetje hranijo svoj denar doma.

Papež bi rad imel sedež na konferenci.

Pariz, 25. dec. — Iz italijanskih virov poročajo, da je papež ponudil spravo italijanski vladi z namenom, da si odpre pot na mirovno konferenco. Vatikan je predložil, da se sklone prijateljska pogodba z italijansko vlado, ki odpravi staro nasprotstvo in papež se potem ne bo več smatral jetnika. Italijanska vlada je menda zadovoljna s tem predlogom. Papež je poslal v Pariz kardinala Sbarrettija k Wilsonu s prošnjo, da naj zadnji ščiti male narode.

Žalosten božič na Dunaju.

Dunaj, 25. dec. — Vsed pomanjkanja premoga so bile večerje vse prodajalnice zaprte ob štirih popoldne in ulice so bile vso noč v temi. V cerkvah in privatnih hišah je bila usfavljen električna razsvetljava in stanovanja so bila mrzla. 50.000 delavcev je brez dela. Prvi božič po vojni je na Dunaju slabši, kakor je bil katero leto tekom vojne.

V Berlinu ni bilo še nikdar toliko beračev, kolikor jih je to zimo. Na ulicah je vse polno pohabljenih vojakov, ki prodajajo cigarete in drugo drobnjarijo ter vozijo lajno.

Iz Berna poročajo, da je imela ruska sovjetska vlada v prvem letu uprave industrij 400 milijonov rubljev deficita. 513 tovarn je do zdaj socializiranih.

Bavarska revolucionarna vlada je odredila, da se zapro vse tovarne od 23. dec. do 2. jan. vsled pomanjkanja premoga. Delavci dobe v tem času 90 odstotkov navadne plače.

T. G. Masaryk je zadnjo soboto nastopil službo kot predsednik čehoslovaške republike.

Nemčija je ta teden oddala nadaljnjih 50 submarin zavezniškom. Skupno število kapituliranih potapljač znaša do danes 164. "Iz Omska je prišla vest v Washington, da so kozaki v ljuiti bitki premagali boljševške čete pri Jekaterinogradu. Boljševiki so se umaknili severno proti Permu.

Rebelni Litvinci so okupirali mesta Tilsit, Memel in Insterburg v vzhodni Prusiji. V Berlinu so vsled tega zelo vznemirjeni.

Iz Helsingfors javljajo, da imajo ruski boljševiki armado 10.000 dobro oboroženih mož na Estonskem.

Iz Mehike prihajajo vesti o svezem revolucionarnem gibanju proti Carranzu.

Ameriški vojaki, ki so se vrnili iz Anglije, pripovedujejo, da je bil v nekem londonskem gledališču hud pretep med Američani in Angleži, ko so glumači na odru norce brili iz Amerike in dejali, da U. S. A. pomeni "you silly asses" (vi neumni osli). Ameriški vojaki so pometali igrance z odra in poglani občinstvo iz gledališča.

Iz Carigrada poročajo, da grško prebivalstvo na obrežju Črnega Morja zahteva neodvisno republiko z glavnim mestom Trebizond.

Ameriške vesti.

DRAME NA ULICI NA BOŽIČNI VEČER.

Chicago, Ill. — Letos je prišel za Božič nepovabljen v goste silen snežen vilar, ki je v nekaj urah ustavil vse cestnoželezniški obrat. Vzelo je nekaj ur trdega dela, a svezim plugom, da so pričeli voziti vozovi ulične železnice, kljub napornemu delu, pa ulični promet ni dobil normalnega lica za praznike.

V snegu in na vogalu Armitage in Humboldtove ulice so našli mlado umirajočo žensko. Izpila sem karbolno kislino, pustite me umreti," je zašepetala s tihim glasom.

"Zakaj ste izpili strup?" "Ne bom povedala." "Kje stanujete?" "Nikjer, pustite me umreti." Dejala je, da se piše Elizabeth Crady. Oblasli sodijo, da je povedala izmišljeno ime. Ob pol ene ure zjutraj so našli ljudje stakajočo žensko na stop-

nica rimsko-katoliške cerkve sv. Marije na vogalu Devete ceste in Wabashove ulice. Žensko je zavest že zapustila. Odvedli so jo v bolnišnico sv. Luke. Dognali so, da je zavlačila strup. V njeni torbici so našli pismo, naslovljeno na mrs. Andziewicz.

Malo preje so zapeli zvonovi: Mir ljudem na zemlji.

Paul Pagan se je v Hammond vročal domov z darili za svojo dečo. Na potu sta ga ustavila banditi in ustrelila.

Polica j Kersten je slišal strele, prihitel je na pomoč in oddal nekaj strelcev za bežečimi banditi. Eden bandit je padel, ranjen v noge in roko.

V Elmerjevem salunu je neznan bandit nevarno obstrelil Samuel Kerstena, ker je prepočasi dvignil roki kviško.

Zunaj so pa peli zvonovi: Mir ljudem.

OMEJITVE ZA SOVRAŽNE INOZEMCE SO PREKLICANE.

Chicago, Ill. — Vlada je dala okoli 14.000 ženam, klasificiranim za sovražne inozemce v Chicagu, najlepše božično darilo. Iz Washingtona je došla vest, da se omejitve za gibanje inozemcev na Božič odpravijo.

V vseh Združenih državah je približno 500.000 oseb, za katero so bile veljavne odredbe proti sovražnim inozemcem. Po teh odredbah niso imeli sovražni inozemci prihajati v prepovedane pasove, blizu rek, jezerov, morja, vojaških postaj itd.

Justični departament je naznanil oficijelno, da je predsednik na priporočilo justičnega tajnika odpravil odredbe za nemške podani-ke kot sovražne tujezemce, ki omejujejo njih gibanje v deželi. Omejitve veljajo le, če pridejo v Združene države, ali če hočejo oditi iz njih. Z Božičem prenehajo posebna dovoljenja, za katera so morali prositi sovražni tujezemci, če so hoteli oditi v prepovedan pas.

Justični departament ima še vedno moč, da internira nevarne sovražne tujezemce. Predsednikova odredba se ne tiče tistih, ki so internirani, ali takih, ki izvrše taka dejanja, da jih je treba internirati.

Med sovražnimi inozemci je zavlado vsled te odredbe veliko veselje, ker se bodo sedaj lahko prosto gibal in povsod vprašali za delo.

Neka tvrdka v Chicagu, ki je izdelovala pipe iz morske pene in so zanj delali večinoma sovražni inozemci, je morala premostiti svojo delavnico. Drugi sovražni inozemci so morali pustiti delo in ga iskati zunaj prepovedanega pasu.

PONAREJALEC ARETIRAN.

Chicago, Ill. — V Altoni, Pa., so aretirali Mitchell Farella, ki je poznan v Ameriki kot mojster ponarejevalcev. Privredijo ga v Chicagu na obtožbo tvrdke Lebolt & Co., O. D., Peaceock & Co., Marshall Field & Co. in Mandel Bros.

Farell je bil boljšee poznan pod imenom William Keough in je bil tovariš Jim Corbetta, Jim Jeffriesa in drugih profesionalnih pretepačev. Svoja ponarejenja je izvršil križem držav. Bil je specialista v čekih, tako da je bila celo Kanadska komercialna banka v Torontu prisiljena prenehati z izdajo gotove vrste čekov.

Potreboval je denar za Božič in izmenjal je nekaj čekov v Pittsburgu. Imel je smolo, kajti spoznali so, da so čeki ponarejeni. Aretirali so ga Pinkertonovi detektivi, ki so mu bili že dalj časa na sledi. Po izjavi Pinkertona je prekosil vse dosežanje ponarejevalce, celo Charles Becker, ki si je pridobil mednarodno ime, je ostal za njim.

VEČERI POSTANEJO KRAJŠI.

Chicago, Ill. — Solnce je v nedeljo ob desetih dopoldne doseglo najjužnejšo točko. Od tedaj bodo večeri krajši. Solnce pa ne bo bolj zgodaj vzhajalo do drugega januarja. To je v solnčnem sistemu.

ODMEVI PO PIPERJEVEM SAMOMORU.

Muskegon, Mich. — Mrlški potniki so izjavili po kratkem posvetovanju, da se je Milo Piper, obtožen umora gđ. Welchmanove, sam obesil.

Njegovo vdovo, mrs. Huldo Piper, zdaj stražijo, ker je zagrozila, da ubije sebe in otroka. Ona še vedno trdi, da ne verjame, da je njeu soprog bil morilec in ropar.

PETO POSOJILLO SVOBODE.

Chicago, Ill. — Chas. H. Schweppe, zvezni ravnatelj bančne rezerve v sedmem distriktu, je podal izjavo glede petega posojila svobode, ki bo razpisano spomlad. Po njegovem mnenju bo lahko razpisati peto posojilo svobode, če se ljudstvu razloži, da vlada potrebuje denar, da plača vse potrebne troške, ki jih je prinesla vojna.

On priporoča zadolžnice, ki nosijo visoke obresti, so izvzete od nayaednega davka in potečejo po petih letih. Mr. Schweppe pravi, da naj ljudstvo zapopade, da imajo Združene države vedno veliko okupacijsko armado in z njo seveda tudi troške. Zato je treba varčevati, da bomo lahko podpisali posojilo, kadar bo razpisano.

VLJUDNOST NI VSELEJ PRIPOROČLJIVA.

Greencastle, Ind. — Zamorec Sam Campbell se je peljal s svojim avtomobilom v Stilensville. Na potu je srečal tri zamorce, ki so ga prosili, da jih vzame na avtomobil. Rekli so, da gredo v Terre Haute. Campbell se jih je usmilil, a konja so sedeli zamorec v avtomobilu, so ga potolkli na tla, mu vzeli \$75, prstan, suknjo in avtomobil. Iz zahvale za njegovo vljudnost so ga vrgli v cestni jarek.

NEZNANEC UMORJEN NA CESTI.

Milwaukee, Wis. — Dve milj južno od mesta in ob železniški progi so našli umorjenega tridesetletnega neznanca. Preiskava je dognala, da je bil zadavljen in da je imel lobanjo razbito. Poleg je ležal kos okrvavljene opeke. Na njegovem prstu je bilščal diamantni prstan s črkama W. R.

DAVČNI PROGRAM ZA LETO 1920 SPREJET.

Washington, D. C. — Senat je sprejel davčni program za leto 1920. Do glasovanja je prišlo, ker je senator McCumber iz Severne Dakote predlagal, da se črta iz davčne predloge davčni program za leto 1920, po katerem je določeno \$4.000.000.000 davka.

Za McCumberjev predlog je glasovalo 31 senatorjev, proti pa 37.

TOVARNA ZA TOPOVE OSTA-NE.

Washington, D. C. — Mr. Crowell pravi, da dograde tovarno za topove na Nevile Islandu z letnimi dovoljenji. Ravnotako izdelajo strelišče, ki bo služilo za preizkuševanje topov, in ki meri 36.000 akrov sveta.

PROHIBICIONISTI NA DELU V DRŽAVI ILLINOIS.

Chicago, Ill. — Voditelj "Prohibitionistke lige" izjavljajo, da bo legislatura o zveznem prohibicionističnem dodatku k ustavi glasovala dne 9. januarja.

Prohibicionisti delajo z vsemi svojimi močmi, da se legislatura izreče za zvezni prohibicionistiški dodatek k ustavi.

Krojača

na Ely in okolici se priporočava za krojaško delo nove obleke, zimske suknje, čiščenje, krpanje, likanje, barvanje, moške, ženske in otroške obleke. Smo v zvezi s najboljšim Dry Cleaning in Dye House družbo. Naša delavnica je v blisknem poštnem uradu.

JOE KOMÁR, and JOHN TERAN Company, ELY, MINN.

RAD BI IZVEDEL

za John Semprimožnika, doma iz Kroke v Bočni na Stajerskem. Mislim, da se nahaja nekje v Penna. Cenjene rojake prosim, če bodo za njegov naslov, da mi ga naznani, ako bo pa sam čital ta oglas, naj se mi prijavi na moj naslov. Poročati mu imam nekaj zelo važnega iz starega kraja. Fred Rop, 122 Dane St., Detroit, Mich. (Dec. 23-24-25)

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-69 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Podporna Jednota

Inkur. 1907 v dra. zbirala.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogriš, box 290, La Salle, Ill.

I. Podpredsednik: J. Brathović, B. F. D. 4, Box 86, Girard, Kans.

II. Podpredsednik: Josef Kuhelj, 9323 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.

Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Blagajnik: Anton J. Terbove, P. O. Box 1, Cicero, Ill.

Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 51st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Jože Ambrožič, Box 251, Canonsburg, Pa.

Paul Berger, 2836 So. Karlov Ave., Chicago, Ill.

FOROTNI ODBOR:

Anton Hraat, Box 140, Canonsburg, Pa.

Jože Radišek, Box 423, Smithton, Pa.

Hudolf Pieterick, Box 436, Bridgeville, Pa.

Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.

M. Petrovič, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

UREDNIK PROSVETE:

Jože Zavertnik.

VERHOVNI EDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6303 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

JOHN VERDERBAR, 2657-69 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRIPOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 251, Canonsburg, Pa.

Pritožbe prepirljive vsebine, ki sta jih rešili prva in druga instanca so pošiljajo na naslov:

ANTON HRAAT, Box 140, Canonsburg, Pa.

VSE DOPISE, razprave, članki, naznanila itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657-69 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglasi, se pošiljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657-69 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvo S. N. P. J., uredništvo in upravljalstvo "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napisite naslov, ki je tu naveden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Herminie, Pa.

POTREBUJEM HIŠNO GOSPO-DINJO.

Sprejme se v službo žena ali dekle v starosti od 25 do 35 let za vsa hišna in gospodinjinska dela, pri vdovu s štirimi sinovi, ki pa so že vsi odrasli in delajo razum enega najmlajšega, kateri mi pomaga sedaj doma pri hišnih delih. Dobra plača pri dobri družbi in za pridno žensko. Sprejme se Slovenka ali tudi Nemka. Pisite za pojasnila na naslov: Lucas Novak, Sr. P. D. Box 171, Roslyn, Wash.

RAD BI IZVEDEL

za svojega strica John Stražišar doma iz Kota pri Igu Studence na Kranjskem. Pred nekaj leti bival je v Clevelandu, Ohio. Rad bi izvedel tudi za mojega prijatelja Tony Tratar, pred dvema leti se je nahajal nekje v Carson Lake, Minn. Cenjene rojake prosim, če kdo ve za njih naslove, da mi to naznani ali pa če bosta sama čitala ta oglas, naj se mi prijavita. Moj naslov je: Brank Krahič, 276 E. Park St., Butte, Mont.

Dr. Koler
slovenski zdravnik
636 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši zdravnik v Pittsburghu. Ime mu je znano v vseh delih države. Ime mu je znano v vseh delih države. Ime mu je znano v vseh delih države.

Iskanje las, opilecine v klobuk, prdite in izdelali vam bo krt. Ne čakajte, ker se bolezen ne mudi.

Vse bolniki, ki prihajajo na vsadeno odobro odzdravim po starinski metodi. Kaker hitro opazite, da vam ponujajo modro amonitno, ne čakajte, temveč prdite in jas vam bom soper povrnil.

Bolezen čvrti, ki vodi le mahujo odzdravim v kratkem času. Hrdnoce ali vedno kilo odzdravim v 30 urah in skor hitro operacije.

Bolniki mahujo, ki povzročijo bolečine v krstu in krstu in vseh tudi pri spuščanju vode, odzdravim v 30 minutah.

Revmatizem, trganje, bolečine oči, srbenje, škroful in druge bolezni bolniki, ki natančno vidite modro krti, odzdravim v kratkem času in ni potrebno ledati.

Uradna ura: V ponedeljek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne. V torek, četrtek in sobota od 9. ure zjutraj do 5. ure zvečer. — Ob nedeljah pa po dva popoldne.

Pe počti ne delam. — Prdite obole. — Ne posabite imena in štovihi! Zdravim samo modro osebo.

SPREJME SE sluškinja v bolnišnico. Zkizate se pri: Sewickley Valley Hospital, Sewickley, Pa.

VABILO NA PLESNO VESELICO

katero priredita

SOCIJALISTIČNI KLUB IN GODBA NA PIHALA

na Silvestrov večer dne 31. decembra 1918

v Slov. Izob. Domu na Dunlo, Pa.

Začetek točno ob 6 uri zvečer.

Vetopnina za moške je 50c. Dame so vstopnine proste.

Igra izbrane knade godba na pihala. Uljudno vabimo vse slovensko občinstvo, da se množičevlivo vdeležo te zabave. Za vsestransko dobro potrebo bode skrbel odbor. Prdite val in se zabavajte z nami.

Vabi

ODBOR.

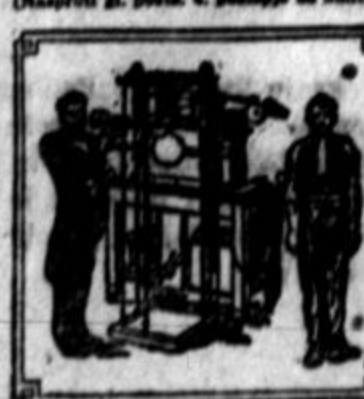
Doktor B. F. Mullin
"Specialist"

411 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa.

(Nasproti gl. post. 4. postojajo od Smithfield St. Parke na naslov s svojim imenom.)

Jaz sem najstarejši zdravnik specialista za Slovence v Pittsburghu. Zdravim se vol kot 35 let bolne moške in ženske. Ozdravim sem že na tisoče in tisoče oseb in morem tudi vas. V zdravljenju raznih bolezni imam najverjo iskustvo. Nabim same najboljše zdravila. Imam najboljši električni stroj za preiskavanje, potom katerega se vidi celo vaše telo kot na ulani. K meni prihajajo ljudje od blizu in daleč, da jih ozdravim. Zdravim razne bolezni upadno in angio. Govorimo čisto slovensko. Moje cene so umerne. Znanstveno preiskava zastoj. Prdite k meni kot k prijatelju.

Uradna ura: od 9. ure zjutraj do 5. zvečer. V nedeljo samo od 10. ure do 3. popold.

Deseti brat.

ROMAN.

Spisal Josip Jurčič.

(Nadaljevanje.)

Pri tem imenu je Marijan zaradel. Zdravnik je to opazil.

"Ne vem ničesar," pravi mladenič.

"Zdaj vas imam šele, prijatelj! se smeje Vencelj. "Tako s Kvasom sta si navskriž! Le tiho, le tiho! To pa že ni prav. S poštenim prijateljem pa že ne sme biti prepira. Le čakajte, jaz vam spravim, če zlomek ni. Dolgo me že ni bilo tukaj gori. Glejte no, da se še tako mirna duša, kakor je ta Kvas, more skregati s kom, ki je zopet tako neškodljiv kot vi, tega bi ne bil verjel."

Marijan je izprevidel, da bi ga gospod zdravnik v gradu lahko pripravil v zadrego, ako bi govoril napeljal na reč, o kateri še mislil ni rad, nikar da bi moral še govoriti. Zato je menil, da je najbolje, če mu vse pove.

Gospod Vencelj je čude se poslušal Marijanovo pripovedovanje.

"Ali pa dobro veste, da je vse to res? Ali se niste motili?" vpraša mladeniča.

"Slišal sem nekaj besedi v njunem pogovoru, pač težko bi bilo, da sem se motil," odgovori Marijan.

"Verjetno je, verjetno! Mladost je mladost, ne premišlja, je li mogoče to ali to, ali se da izvršiti ali ne. Sicer je prav pаметen mlad mož, jaz sem ga precej rad imel, ko sem ga spoznal; ali če je taka, se zdi tudi meni, da je previsoko pogledal. Svet je že tak. Človek v vaših letih meni, da se živi od ljubezni, da za življenje ni treba drugega kot malo sreče! Pa tiho zdaj, tukaj sva, nasproti nama gre celo krdelo; le pamet, le veselje bodite, vse se bo dobro napravilo."

Ko se je vozil ustavil pred veliko grajsko lopo, so se bližali z vrta sem gospodar Benjamin z župnikom, Manica s starim doslužnim vojakom gospodom Graščem

in Lovre z zdravnikovo hčerjo. Za vsa družba pa je repil dolgi pri-farni "šomester" Zmuzne, ki je sam sebi tovariševal, ker je iz žalostne izkušnje vedel, da se ne more nikjer mekati v pogovor.

Po navadnih pozdravih prime gospodar svojega prijatelja zdravnika pod pazduho in ga pelje proti hiši.

Marijan si je sicer prej trdno namenil, da se bode kolikor mogoče ogibal Manice in Kvasa in govoril z drugimi. Ali ko je videl deklico pred seboj, s katero se je v prvih letih mladosti igral, pri kateri je kot deček sedel na skrben in vesel, za katero se je kot mladenič nevede kdaj vnel in bil srečen v tihi ljubezni, ki si je še akoro sam ni bil v svesti: ko jo je videl pred seboj, je pozabil očetove besede in nekako mlo se mu je storilo. Zdaj šele je videl, da je Manica lepa, da on lepše ne najde.

Lovreeta tedaj še pogledal ni, ko ga je pozdravil.

"No, Marijan, kaj pa je tebi?" ga ogovori domača hči. "Ali smo se ti kaj zamerili, da te ni več videti? Bala sem se celo, da nas še danes ne boš razveselil, vendar smo tako srečni, da te še enkrat vidimo. Mislili smo, da si zbolel, pa ljudje se to povsod videli, samo na Slemenicah ne."

"Tudi na Slemenicah bi me bili videli, ko bi bili vedeli, da ni nikomur neprijetno, če pridem, da najdem."

"Veš, da si veliko izgovoril," pravi Manica resno. "Mene sicer ne moreš tako naglo razžaliti, vendar opomni, moram na tvoje besede, da si bil v naši hiši zmerom dobro sprejet. Zato ne razumem, zakaj tako govoriš."

"Nič bolj vesel bi ne mogel biti, kakor ako bi vedel, da me res ne razumeš. Pa se ti bom že še izpovedal naravnost, tako da se ne boš mogla izgovarjati z nevednostjo. Glej, ta vrag nama je že za petami, rad bi menda poslušal. Tega imam jaz v želodcu. Pa se bova že zmenila; jaz ti bom govoril naravnost in menim, da bom izvedel tudi od tebe resnico."

Predzadnje besede so zadevale Kvasa, ki je bil kakor se je videlo v živem razgovoru z Maričko.

Zdaj šele je Manica izprevidela, da je znano tudi Marijanu, kar bi bila rada vsaj nekaj časa še prikrivala pred svetom. Pomislila je, da bi se prav lahko zgodilo, da bi Marijan ali očetu reč razkril ali pa imel kaj opraviti z Lovretom, in barva po lepem licu se ji izpremeni in oči pobesi v tla. Pri prvi priliki sklene govoriti z Marijanom.

Prava sreča je bila, da je bil ravno stotnik Grašč pristopil k Marijanu in ga zamotil s celo vrsto vprašanj, da ni zapazil izpremembe na dekličinem obrazu. Rad ali nerad, zapleten je bil Marijan kmalu v pogovor o zajcih in lisjakih in celo učitelj Zmuzne je znil katero v mes, dopovedovaje gospodu stotniku, ki je marsikaj izkusil po svetu, da ga ni boljše-ga loveca, kakor je Marijan. In kakor je bil ta naš mladi znanec vajen resnobnejše reči hitro obdelati, je bil tudi zdaj kmalu ves v govoru, pozabivši "deklice nezveste" in tekmece in vseh očetov nasvetu, razen starih zajcev, o katerih je veliko pravil, kako mu je tukaj pa tukaj kateri upeljal ko-žo in življenje.

TRINAJSTO POGLAVJE.

Kaj mu je danes sreče tat? Zamoril radost kakšen strup? Ali ga prevaril je kak up?

M. Valjavec.

Pripovedovalec večje povesti se da primerjati ameriškemu vo-zniku z volji, ki ima zapreženih več voz. Če poganja živino v prvem vozu, mu zastaja ona v zadnjem, in če se povrne k poslednjemu, zaide spredaj rogata neubogljivost s tira, tako da se revež, teka je semtertja, ves upeha in mu še ne gre vse po volji. Tako tudi pripovedovalec zastane marsikak prizor, ki bi utegnil biti zanimiv vsaj za tiste, ki so se nazvali lepe-čednosti, kateri v navadnem življenju pravijo natančnost.

Ti pošteni ljudje bi nas utegnili tedaj prijeti in reči: "Ti, izobražen gospodar mora po stari do-bri navadi seznaniti tujca z novimi gosti, ki jih vpelje v svojo hi-šo. Kako je tedaj to, da se naha-jajo v tvoji povesti ljudje, in se

celo mlada deklica, hči tistega zdravnika, o kateri ne vemo še nič več, kakor da je na svetu!"

Ako bi se kaj takega primeri-lo, in posebno od mlajših bralcev se bojimo takega očitanja, ne ve-mo boljšega izgovora, kakor da rečemo: pivec ni prejel od Boga tiste potrebne lastnosti, da bi bil ob istem času na vseh krajih. Ako spremlja to osebo, mora ono izpu-stiti iz oči, posezanje nazaj pa je morda nevarno temu ali onemu prijatelju rednega in pravilnega napredovanja. Upati je pa morda oproščenja, če tu popravimo za-mudo, kakor se ravno da, namreč da predočim častitemu bralcu no-ve goste po njih podobi in znača-ju.

Venceljeva hči, ki je sedela pri obedu zraven Kvasa in starega go-spoda Grašča, bila je deklica ka-kih devetnajst let. Bila je v pri-meri z Manico majhne postave, glede zrasti pa ji ne bi bil tudi za-viden sodnik mogel očitati nobe-ne nepravilnosti. Drobní okrogli obrazek s živimi očmi je bil zrelo vedno vselega sreča in tudi ne-ka gibčnost in lahkota v vsem nje-nem obnašanju je oznanjala vse-lo mlado kri, ki sodi in pozna svet in ljudje le od medene plati. Njen oče, gospod Vencelj, je bil v svo-jem poklicu in v vseh rečeh prak-tičen mož in jo je bil izredil po na-pačnem načelu, da ženaka ne sme več vedeti, nego kolikor ravno po-trebuje kot dobra gospodinja, in da zna v omikani družbi vsaj tako govoriti, da se ji ne more ničesar očitati. Sicer pa je skrbel za njo kakor za svoje oko in nekateri pravijo, da mož ni bil nikdar pri boljši volji kakor tačas, kadar je kdo pošteno pohvalil njegovo lju-bljeno. Ob taki priliki mu je včas-ai — posebno če je kaj pil precej — ušla beseda, da bo srečen, kdor jo bo imel, da je pa tudi ne dobi vsak z zakonom, ne ta, ne oni.

Gospod Grašč je nekdanj služil cesarju in je bil tako srečen, da je prišel do stotnika. V sloveči bitvi pri Lipskem mu je bil odstreljen palec na levi roki. Tedaj je imel gospod stotnik tudi veliko srečo, da je ubranil svojega poveljnika Koloreda, generala kranjskega polka Reus-Pliguen, francoske sa-blje in ta sam po sebi prav majhni

dogodek si je štel mož v toliko čast, da so njegovi znanci morali poslušati nekaterikrat to staro no-vico, ponovljeno od prve do zadnje pike. Po obrazu soditi, stot-nik ne bi bil imel veliko črez pet-deset let; ali sam je trdil, da mu jih ni manjka dosti do sedemdeset, in gotovo je sam najbolje ve-del. Samo to, da je še vedno naj-rajši govoril z mladimi deklicami, je vrivalo nekaterim vero, da se starejšega dela, kakor je res. Hvala bi bila morda taka laž zato vre-dna, ker je nimajo vsi ljudje, zla-sti ker se, kakor hudobni ljudje pravijo, ženake rade lažejo ravno narobe.

O Zmuznetu, ki je sedel na zad-njem koncu mize zraven domačeg-a sina, ne vemo drugega poveda-ti, kakor da je bil dolg, koščen mož in mu ni bilo veliko mari za razgovor, temveč je bil ves živ in mrtav na slastne jedi in dobro vi-no, ki jih je gostil, kakor bi jedel zadnjikrat v svojem življenju. Te-ga mu pač ne zamerimo, saj je mož dobro znal, da je graščakov rojstni god samo enkrat v letu in da mu njegova preljubezniva že-na doma drugega ne privoščí leto in dan kot slabo zabeljen močnik z ržene moke. Da pa ni nič govoril, zato je imel tudi veljavne vz-roke. Videl je namreč na drugem koncu tik gospodarja župnika z naočniki na nosu, sivimi lasmi in dolgo rjavo suknjo. Pri neki enaki priložnosti je namreč Zmuzne, mi-sleč, da se bo s tem gospodinjí prikupil in ga bo kaj večkrat do-letelo povabilo na tolsti obed, ve-dno in vedno hvalil jedi, ki so pri-romale na mizo. Ali župnik je ta-ko siten in hudomušen gospod, da je potem Zmuznetu medpotoma domov očital, da je nesposobno hvaliti jedila, če nas nihče ne vpraša. Zato se je bil že tačas za-govoril, da bo prihodnjé molčal, in te obljube se je danes tem bolj držal, ker si je mislil: "Ni dobro za človeka, če se župniku zameri, zakaj njemu so velike o-blasti dane za ta in oni svet."

Ker družba ni bila velika, je bil razgovor večidel splošen; sosed ni mogel s sosedom imeti posebne govorice, da ga ne bi bili vsi sli-šali. Tudi se je pogovor naglo me-njaval; zdaj so se besede pletle o

gospodarstvu in letošnjem pride-lanju, zdaj o vsakdanjih dogodkih v okraju. Stotnik je včasí — če ni imel ravno kake šegave za svojo lepo sosedo na jeziku — ujel ka-tero besedo, ki bi se dal nanjo na-vezati ta ali oni zanimivi spomin iz vojaškega življenja in razširiti v daljšo povestico. Zdravnik pa mu je včasí nasprotoval, zastav-ljaje mu mala vprašanja, ki jih je vojak sicer vselej razložil; ki pa so ga vendar bolj ali manj motila v pripovedovanju.

Mi bi te pogovore razpravali bolj na drobno, ali ker so bili ta-ki, kakorini se v življenju povsod slišajo jih rajši opustimo.

Proti dvem, popoldne, "ko so bile gostom želje po jedi in pijan-ukrotene", da govorimo po Ho-merjevo, so vstali izza mize vsi ra-zen gospodarja, župnika in učite-lja. Gospodinja je peljala starega stotnika, ki bi si bil nemara rajši izbral drugo družino, na vrt, pokazat mu novo zasajeno nemško zelje in rožmarin, ki raste že de-seto leto. Marijan in Manica, po-tem Lovre z Maričko, kateri je bi-la Kvasova družba posebno po go-du, so se napotili za gradom nav-kreber proti razvalini.

(Dolje)

Zdravje povzročuje Vesel Božič.

Pravo božično veselje je ležice na zdravju cele družine. V domo-vih, kjer imajo vedno pri rokah Trinerjevo Grenko Vino, bode mesto veselih božičnih pesmi. Tri-nerjevo zdravilo odstrani bolezen in vas ohrani pri dobri volji. Ono izčisti drob, povsipeš prebavo in oživi tek. Dobi se po vseh lekar-nah \$1.00. In ako se približuje nepridiprav revmatizem in pro-tin, vam pomaga odstraniti nelju-be goste Trinerjev Liniment. On je izboren nadalje proti spahkom, pretegu, bolečim udom in utruje-nim nogam. Cena 35 in 65c po le-karnah, po pošti 45 in 75c. Za iz-piranjje grla je Trinerjev Anti-pitrin prijetno in uspešno zdra-vilo. Po lekarnah 50c po pošti 60c in \$1.15. — Jos. Triner Company, 1333-1343 S. Ashland Ave., Chi-cago, Ill.

Pozor slovenski rudarji!

V naših rudnikih v Idamarju, Penna., ob N. Y. C. & P. R. R. železnici bodo stalno delali še vsaj dve leti naprej. Naši kontrakti vam zagotovijo delo za več let.

V mnogih rudnikih že delajo samo po štiri dni v tednu. Skoraj zanesljivo bo v bližnji bodočnosti mnogo takih rudnikov, v katerih bodo delali le po tri in štiri dni v tednu. Tu se vam nudi prilika, da se pravočasno preskrbite za bodočnost. Sedaj je čas, da si preskrbite stalno delo.

Ako ne delajo pri vas s polno paro, ako niste zadovoljni s živlenskimi položajem, kjer se nahajate, tedaj ne odlašajte, temveč pridite delati k nam. Sicer pa si zapomnite, da rabimo le kakih petdeset rudarjev in nakladalcev, in oni, ki pridejo, prvi bodo dobili delo.

Rudniki Idamar Coal Company so vsi organizirani. Plačuje se po UNIJSKI lestvici. Ta lestvica je po \$1.06 od tone za delo s pikom. Vsi rudniki so opremljeni z dvigalom, v njih ni plina, ne vode in ne škrovine. Rabijo se odprte svetilke. Rudniki so deset let stari in imajo dobro streho.

Tukaj je še nekaj praznih stanovanj, katera se oddajajo v našem družinam. Imamo tudi veliko poslopje z dvanaestimi sobami, katerega so preje rabili superintendenti za urad. To poslopje oddamo v našem prvemu boarding-bosu, ki pride sem z večjim številom stanovalcev. Poleg tega imamo še tri velika stanovanja, v katerih imajo družine lahko delavce na hrani in stanovanju.

Idamar je v okraju Indiana v Pennsylvaniji in je malo me-stece. Idamar ima šole in cerkve raznih veroizpovedovanj, ki-nematografična gledališče, biljardnice in plesne dvorane. Naj-bližje večje mesto je Clymer, ki je pa le nekaj milj oddaljeno. Idamar je malo mestoce vendar pa ni take vrste, kjer je le nekaj starih barak in vse divje.

Zapomnite si slovenski rudarji!

Ponujamo vam stalno delo, zato tudi želimo dobiti samo take delavce in ljudi, ki nameravajo stalno delati za nas.

Tudi nemaramo onih, ki niso privolji zaslužiti vsaj \$100.00 na vsaka dva tedna. To ni veliko, ker ni smo že v več slučajih plačali tudi do \$250.00 za dva tedna.

Absolutno ne bomo sprejeli ljudi na delo, ki so hudi pijanci. Torej pijancem ni treba hoditi sem za delom!!!

Časi so dobri in vsak dober in STALEN delavec ima denar. Torej to je vzrok, da mi ne bomo plačali nobenemu voznjkih troškov, kajti če nimate vsaj toliko denarja, da bi se sem pri-peljali na svoje potne stroške, potem že gotovo niste STALEN delavec. In povedali smo že zgoraj, da ne sprejmemo drugih kot samo STALNE delavce v delo.

Slovenski premogarji. Ako nimate stalnega dela in niste zadovoljni tam, kjer se nahajate, in ako hočete imeti STALNO DELO, tedaj ne zabite tega, da je to, kar vam ponujamo, stalno stalno delo za več let. Ne izpustite te ugodne prilike za preskrbo stalnega dela. Pridite pripravljeni za delo. Pripeljite seboj vašo družino.

Oglasite se pri Superintendentu Mr. JAMES WADDELL, on vas vzame v oskrbo.

Prinesite ta oglas s seboj in pokažite ga superintendentu.

IDAMAR COAL COMPANY

IDAMAR, INDIANA COUNTY, PENNSYLVANIA.

Opomba: Oni, ki so zelo oddaljeni in oni ki žele nadaljša in natančnejša pojasnila, opozarjamo, naj pišejo na Mr. G. A. Springer, Dept. A. No. 2, Smithfield Street, Pittsburgh, Pa., kateri jim bo podal potrebna pojasnila v njih jeziku.